

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการกรณีสืบบรรจุและแต่งตั้งในท้องที่หนึ่ง
แต่ไปปฏิบัติราชการเป็นครั้งแรกในอีกท้องที่หนึ่ง

กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการได้มีหนังสือ ที่ พม ๐๖๐๑.๐๗/๘๓๙๔ ลงวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๖๓ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ขอรื้อการใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้านของข้าราชการพลเรือน (นางสาววาสนา สังสมานันท์) สรุปลความได้ว่า

๑. กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการได้มีคำสั่ง ที่ ๑๖๐๗/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๑ บรรจุและแต่งตั้งนางสาววาสนา ให้ดำรงตำแหน่งเจ้าพนักงานการเงินและบัญชีปฏิบัติงานสังกัดนิคมสร้างตนเองปากจั่น จังหวัดระนอง ตั้งแต่วันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๑ และในขณะเดียวกันได้มีคำสั่ง ที่ ๑๖๐๘/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๑ แต่งตั้งให้นางสาววาสนา ไปปฏิบัติหน้าที่ราชการที่นิคมสร้างตนเองกระเสียว จังหวัดสุพรรณบุรี ตั้งแต่วันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๑ ถึงวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๖๒ เมื่อครบกำหนดระยะเวลาดังกล่าว กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการได้มีคำสั่ง ที่ ๑๑๕/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๒ แต่งตั้งนางสาววาสนา ให้ปฏิบัติหน้าที่ราชการที่ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งจังหวัดกาญจนบุรี ตั้งแต่วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๒ ถึงวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๖๒ และต่อมากรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการได้มีคำสั่ง ที่ ๗๕๐/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๒ แต่งตั้งนางสาววาสนา ให้ปฏิบัติหน้าที่ราชการที่ศูนย์พัฒนาราชภูรบนพื้นที่สูงจังหวัดราชบุรี ตั้งแต่วันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๖๒ เป็นต้นไป โดยในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ราชการที่ศูนย์พัฒนาราชภูรบนพื้นที่สูงจังหวัดราชบุรี นางสาววาสนา ได้เข้าบ้านพักอาศัย และเนื่องจากทางราชการไม่ได้จัดที่พักอาศัยให้ ประกอบกับไม่มีเคสสถานอันเป็นกรรมสิทธิ์ของตนหรือคู่สมรสในท้องที่ที่ปฏิบัติงาน รวมทั้งมิใช่ท้องที่ที่เริ่มรับราชการครั้งแรก นางสาววาสนา จึงได้ยื่นเรื่องขอใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้านดังกล่าวจากกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ

๒. กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการได้มีหนังสือ ที่ พม ๐๖๐๑.๐๔/๓๒๙๓ ลงวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๓ ถึงกรมบัญชีกลาง ขอรื้อเรื่องการใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการรายนางสาววาสนา ว่ามีสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านตามพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗ ในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ราชการที่ศูนย์พัฒนาราชภูรบนพื้นที่สูงจังหวัดราชบุรี หรือไม่

๓. กรมบัญชีกลางได้มีหนังสือ ที่ กค ๐๔๐๘.๕/๒๕๓๐๔ ลงวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๓ ให้ความเห็นว่า ท้องที่ที่เริ่มรับราชการครั้งแรกตามมาตรา ๔ แห่งพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗ จะต้องมีการปฏิบัติราชการประจำเป็นครั้งแรกในท้องที่ดังกล่าว มิใช่เป็นเพียงการช่วยราชการชั่วคราวหรือไม่มีการปฏิบัติราชการประจำในท้องที่ดังกล่าว ดังนั้น เมื่อข้าราชการรายนี้ปฏิบัติราชการประจำในท้องที่อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรีเป็นครั้งแรก (ตั้งแต่วันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๖๒ เป็นต้นไป) และยังไม่ได้รับคำสั่งให้ย้ายไปปฏิบัติราชการประจำสำนักงานในต่างท้องที่ จึงยังไม่เกิดสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านจากทางราชการตามมาตรา ๔ ประกอบมาตรา ๗ แห่งพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๐๓/๓๕๐ ลงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๖๓ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๔. กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการพิจารณาความเห็นของกรมบัญชีกลางแล้ว เห็นว่าการที่กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการได้มีคำสั่งบรรจุและแต่งตั้งนางสาววาสนาฯ ให้ดำรงตำแหน่งเจ้าพนักงานการเงินและบัญชีปฏิบัติงาน สังกัดนิคมสร้างตนเองปากจั่น จังหวัดระนอง ตั้งแต่วันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๑ และขณะเดียวกันได้มีคำสั่งให้ไปปฏิบัติราชการที่นิคมสร้างตนเองกระเสียว จังหวัดสุพรรณบุรี ตั้งแต่วันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๑ ถึงวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๖๒ ดังนั้น นิคมสร้างตนเองกระเสียว จังหวัดสุพรรณบุรี จึงเป็นท้องที่ที่ได้รับคำสั่งให้ไปปฏิบัติราชการและได้มีการรายงานตัวเพื่อปฏิบัติราชการเป็นครั้งแรกตามมาตรา ๔ แห่งพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗ เมื่อนางสาววาสนาฯ ได้รับคำสั่งให้ไปปฏิบัติราชการที่ศูนย์พัฒนาราชภูมบนพื้นที่สูงจังหวัดราชบุรี ตั้งแต่วันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๖๒ เป็นต้นไป ซึ่งมีใช้ท้องที่ที่เริ่มรับราชการครั้งแรก โดยทางราชการ ไม่ได้จัดที่พักให้ อีกทั้งนางสาววาสนาฯ ไม่มีเคหสถานอันเป็นกรรมสิทธิ์ของตนหรือคู่สมรสในท้องที่ที่ปฏิบัติงาน นางสาววาสนาฯ จึงมีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการตามมาตรา ๗ แห่งพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗

ดังนั้น เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเกิดความชัดเจน ถูกต้อง และเหมาะสม กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการจึงขอหารือว่า ท้องที่ใดเป็นท้องที่เริ่มรับราชการครั้งแรกตามมาตรา ๔ แห่งพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗ และนางสาววาสนาฯ มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการตามมาตรา ๗ แห่งพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗ หรือไม่ อย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๒) ได้พิจารณาข้อหารือของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ โดยมีผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงาน ก.พ.) ผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) และผู้แทนกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว เห็นว่า โดยที่พระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗ เป็นกฎหมายที่มีเจตนารมณ์เพื่อช่วยเหลือข้าราชการที่ได้รับความเดือดร้อนในการจัดหาที่อยู่อาศัย เนื่องจากได้รับคำสั่งให้เดินทางไปประจำสำนักงานในท้องที่ที่ตนไม่มีที่อยู่อาศัย โดยมาตรา ๗^๑ แห่งพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการฯ กำหนดให้ข้าราชการผู้ใดได้รับคำสั่งให้เดินทางไปประจำสำนักงานในต่างท้องที่มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการเท่าที่ต้องจ่ายจริงตามที่สมควรแก่สภาพแห่งบ้าน แต่อย่างสูงไม่เกินจำนวนเงินที่กำหนดไว้ตามบัญชีอัตราค่าเช่าบ้าน

^๑ มาตรา ๗ ข้าราชการผู้ใดได้รับคำสั่งให้เดินทางไปประจำสำนักงานในต่างท้องที่มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการเท่าที่ต้องจ่ายจริงตามที่สมควรแก่สภาพแห่งบ้าน แต่อย่างสูงไม่เกินจำนวนเงินที่กำหนดไว้ตามบัญชีอัตราค่าเช่าบ้านข้าราชการท้ายพระราชกฤษฎีกานี้ ทั้งนี้ เว้นแต่ผู้นั้น

(๑) ทางราชการได้จัดที่พักอาศัยให้ตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนด

(๒) มีเคหสถานอันเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเองหรือคู่สมรสในท้องที่ที่ไปประจำสำนักงานใหม่ โดยไม่มีหนี้ค้างชำระกับสถาบันการเงิน

(๓) ได้รับคำสั่งให้เดินทางไปประจำสำนักงานใหม่ในต่างท้องที่ตามคำร้องขอของตนเอง

ความในวรรคหนึ่ง ให้ใช้บังคับแก่ข้าราชการผู้ได้รับคำสั่งให้เดินทางไปประจำสำนักงานในต่างท้องที่ที่เป็นท้องที่ที่เริ่มรับราชการครั้งแรกหรือท้องที่ที่กลับเข้ารับราชการใหม่ด้วย

ข้าราชการผู้ใดได้รับเงินเดือนไม่ตรงกับที่กำหนดในบัญชีอัตราค่าเช่าบ้านข้าราชการท้ายพระราชกฤษฎีกานี้ ให้ได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการตามส่วนของเงินเดือนโดยคำนวณตามวิธีการที่กระทรวงการคลังกำหนด

ข้าราชการทำพระราชกฤษฎีกานี้ และมาตรา ๔^๒ แห่งพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวได้กำหนดบทนิยามคำว่า “ท้องที่ที่เริ่มรับราชการครั้งแรก” ซึ่งประกอบด้วยเงื่อนไข ๒ ประการ คือ (๑) เป็นท้องที่ที่ได้รับการบรรจุและแต่งตั้งให้ปฏิบัติราชการหรือมีคำสั่งให้ไปปฏิบัติราชการ และ (๒) ได้มีการรายงานตัวเพื่อปฏิบัติราชการตามพระราชกฤษฎีกานี้เป็นครั้งแรก

เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่า กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการได้มีคำสั่งบรรจุและแต่งตั้งนางสาววาสนา สังสมานันท์ ให้ดำรงตำแหน่งเจ้าพนักงานการเงินและบัญชีปฏิบัติงาน สังกัดนิคมสร้างตนเองปากจั่น จังหวัดระนอง ตั้งแต่วันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๑ และในวันเดียวกันได้มีคำสั่งแต่งตั้งให้นางสาววาสนาฯ ไปปฏิบัติหน้าที่ราชการที่นิคมสร้างตนเองกระเสียว จังหวัดสุพรรณบุรี และนางสาววาสนาฯ ได้รายงานตัวเพื่อปฏิบัติราชการที่นิคมสร้างตนเองกระเสียว จังหวัดสุพรรณบุรี โดยมีได้รายงานตัวเพื่อปฏิบัติราชการที่นิคมสร้างตนเองปากจั่น จังหวัดระนอง ดังนั้น จังหวัดสุพรรณบุรี จึงเป็นท้องที่ที่เริ่มรับราชการครั้งแรกของนางสาววาสนาฯ เมื่อนางสาววาสนาฯ ได้รับคำสั่งแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่ราชการตำแหน่งเจ้าพนักงานการเงินและบัญชีปฏิบัติงาน ศูนย์พัฒนาราชภูมบนพื้นที่สูง จังหวัดราชบุรี และหากคำสั่งดังกล่าวเป็นคำสั่งให้เดินทางไปประจำศูนย์พัฒนาราชภูมบนพื้นที่สูง จังหวัดราชบุรี นางสาววาสนาฯ ย่อมเป็นผู้มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านตามนัยมาตรา ๗^๓ แห่งพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการฯ

อนึ่ง คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๒) มีข้อสังเกตว่า เนื่องจากการใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการตามพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗ กรณีข้าราชการได้รับคำสั่งให้เดินทางไปประจำสำนักงานในต่างท้องที่ที่มีความคล่องตัวและไม่มีการทดแทนที่ชัดเจนสมควรที่กระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบกำกับดูแลการดำเนินการของส่วนราชการต่าง ๆ ให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการฯ จะพิจารณาทบทวนหรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายหรือระเบียบในส่วนที่เกี่ยวข้องให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อให้ส่วนราชการสามารถดำเนินการตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวได้อย่างถูกต้องและเป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย

(นายปกรณ์ นิลประพันธ์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ตุลาคม ๒๕๖๓

^๒ มาตรา ๔ ในพระราชกฤษฎีกานี้

ฯลฯ

ฯลฯ

“ท้องที่ที่เริ่มรับราชการครั้งแรก” หมายความว่า ท้องที่ที่ได้รับการบรรจุและแต่งตั้งให้ปฏิบัติราชการหรือมีคำสั่งให้ไปปฏิบัติราชการ และได้มีการรายงานตัวเพื่อปฏิบัติราชการตามพระราชกฤษฎีกานี้เป็นครั้งแรก

ฯลฯ

ฯลฯ

^๓ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น